

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 487/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej IKRÉNYI & REHÁK, s. r. o., Šoltésovej 2, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. B3-61C/34/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-61C/34/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B3-61C/34/2019 konal bez zbytočných priet'ahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **3 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy právneho zastúpenia **949,17 eur** a zaplatiť ich na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-61C/34/2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako osoba s ťažkým zdravotným postihnutím podala 22. marca 2019 žalobu o náhradu škody a nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu, ktorou sa domáhala náhrady škody 8 037,47 eur s prísl. a zaplatenia nemajetkovej ujmy 10 000 eur z dôvodu tvrdeného viacnásobného porušenia jej práv nezákonnými rozhodnutiami príslušných orgánov na tom skutkovom základe, že ako ešte maloletá sa sťažovateľka v roku 2013 prihlásila na primárne vzdelávanie na základnej škole vo svojej spádovej oblasti, kde ju údajne z diskriminačných dôvodov neprijali. Proti rozhodnutiu druhostupňového správneho orgánu, ktorý potvrdil rozhodnutie orgánu prvého stupňa o neprijatí, podala správnu žalobu, o ktorej nakoniec rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 7Sžo/83/2014 z 24. septembra 2015 tak, že nezákonné rozhodnutia správnych orgánov zrušil a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Sťažovateľka v ďalšom opisuje priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že žalovaná sa k žalobe vyjadrila 27. júna 2019, na čo sťažovateľka reagovala vyjadrením, ku ktorému sa žalovaná vyjadrila duplikou doručenou 27. septembra 2019, na ktorú sťažovateľka reagovala podaním z 19. novembra 2019. Tvrdí, že odvtedy bol súd dlhodobo nečinný prakticky až do roku 2025, keď neučinil žiaden relevantný úkon smerujúci k odstráneniu jej právnej neistoty. Jediný procesný úkon, ktorý v tomto období uskutočnil, bolo rozhodnutie o nepripustení vstupu intervenienta do konania uznesením z 26. októbra 2022. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až po viac ako šiestich rokoch 29. apríla 2025. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka je toho názoru, že postupom konajúceho súdu dochádza k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu jej označených práv, preto navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že jej označené práva boli postupom mestského súdu v napadnutom konaní porušené, a priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 7 000 eur a náhradu trov konania.

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 487/2025-14 z 9. septembra 2025 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/612/2025 z 1. októbra 2025 v podstatnom k priebehu napadnutého konania uviedol, že žaloba bola doručená súdu 25. marca 2019, súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe 16. mája 2019, na ktorú reagoval podaním doručeným 1. júla 2019. Sťažovateľka sa vyjadrila k podaniu žalovaného podaním 15. augusta 2019. Mestská časť Bratislava-Rača oznámila svoj vstup do konania ako intervenient na strane žalovaného 26. septembra 2019. Strany konania sa vyjadrili k vstupu intervenienta podaniami doručenými 19. novembra a 12. decembra 2019. Súd doručil žalobu s vyjadreniami strán konania intervenientovi 18. februára 2020. Súd o intervenientovi rozhodol uznesením z 30. septembra 2022. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 29. apríla 2025, ktoré bolo odročené na 25. jún 2025. Pojednávanie uskutočnené 25. júna 2025 bolo odročené na účel vyhlásenia rozsudku na 25. júl 2025, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku (súd žalobe v časti vyhovel, vo zvyšku žalobu zamietol). Rozsudok bol expedovaný stranám konania 29. júla 2025. Proti rozsudku súdu prvej

inštancie podali obe strany odvolanie 8. a 28. augusta 2025. Súd uznesením z 5. septembra 2025 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie, ktoré sťažovateľka zaplatila 19. septembra 2025. Žalovaný sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľky podaním doručeným 22. septembra 2025.

5. Ústavný súd po preskúmaní veci konštatuje, že stručná chronológia úkonov, tak ako ju opísal mestský súd vo svojom vyjadrení, zodpovedá obsahu súdneho spisu, ktorý bol ústavnému súdu predložený spolu s týmto vyjadrením.

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení ďalej uviedol, že rozhodovanie o žalobách o náhradu škody a nemajetkovej ujmy tvorí bežnú súčasť rozhodovacej praxe, v posudzovanom prípade nejde o vec skutkovo či právne náročnú. K správaniu sťažovateľky uviedol, že nevzhliadol žiadne okolnosti, ktoré by prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania negatívne, hoci je zjavné, že prietahy v konaní mohla riešiť už skôr. Poukázal na skutočnosť, že reforma súdnej mapy priniesla neprimerané zaťaženie veľkým počtom pridelených a prerozdelených vecí, ktorý neumožňuje vykonávať procesné úkony v optimálnych lehotách.

7. V závere konštatoval neexistenciu argumentov, ktoré by boli v rámci judikatúry ústavného súdu spôsobilé ospravedlniť pomalý postup súdu v konaní, preto považoval sťažnosť za opodstatnenú, hoci požadované finančné zadost'učinenie považoval za neprimerane vysoké v kontexte relevantnosti jeho zdôvodnenia.

8. Vyjadrenie mestského súdu bolo 29. októbra 2025 zaslané na zaujatie stanoviska právneho zástupcovi sťažovateľky. Na výzvu ústavného súdu sa právny zástupca sťažovateľky vyjadril 3. novembra 2025, pričom z jeho obsahu vyplýva, že zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty

dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

13. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec, ktorá v okolnostiach veci nevykazuje prvky skutkovej či právnej zložitosti.

14. Pri skúmaní správania sťažovateľky v napadnutom konaní ústavný súd nezistil okolnosti, ktorými by prispela k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní.

15. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní.

16. Zo spracovanej chronológie postupu mestského súdu v napadnutom konaní (bod 4 odôvodnenia tohto nálezu) vyplýva, že konanie ako celok je poznamenané zbytočnými priet'ahmi a neefektívnym postupom. Súd v začiatkovej fáze konal v primeraných časových odstupoch až do februára 2020, následne s odstupom približne dva a pol roka rozhodol o neprípustnosti vstupu intervenienta do konania (30. septembra 2022). Obdobie bezdôvodnej nečinnosti pred rozhodnutím o otázke intervencie a po ňom až do uskutočnenia prvého pojednávania vo veci konaného 29. apríla 2025 možno jednoznačne považovať za zbytočný priet'ah. V súhrne možno konštatovať, že v tejto fáze napadnutého konania došlo k zbytočným priet'ahom v trvaní približne 5 rokov a troch mesiacov. V ďalšom postupe súdu už k priet'ahom nedochádzalo, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že súd vo veci samej rozhodol rozsudkom 25. júla 2025, ktorý bol stranám promptne doručovaný a proti ktorému už strany napadnutého konania stihli podať odvolania. V súčasnosti súd vykonáva procesné úkony spojené s podanými odvolaniami na účel predloženia veci odvolaciemu súdu.

17. Vychádzajúc z uvedeného a prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Na základe zistenia, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

IV. Primerané finančné zadost'učinenie

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

19. S'ťažovateľka v ústavnej s'ťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 7 000 eur, čo odôvodnila pretrvávajúcim stavom právnej neistoty hendikepovanej osoby v otázke týkajúcej sa jej vzdelávania, teda významom konania pre s'ťažovateľku a s tým súvisiacimi okolnosťami, ktoré vplývali na jej postavenie.

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie s'ťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu (zbytočné prietahy, postavenie s'ťažovateľky, význam konania pre s'ťažovateľku), ústavný súd považoval priznanie 3 000 eur pre s'ťažovateľku za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu).

V. Trovy konania

22. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde s'ťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej s'ťažnosti) v hodnote po 371 eur a dvoch režijných paušálov v hodnote po 14,84 eur.

23. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právny zástupca s'ťažovateľky je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania 949,17 eur (bod 4 výroku nálezu).

24. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu